

TRAIAN DIMA
Prof. univ. dr.
la Universitatea
Nicolae Titulescu,
București

ALINA-GABRIELA PĂUN
Doctorand, asistent magistrat
la Înalta Curte de Casație
și Justiție

DROGURI ILICITE

**(Legea nr. 143/2000,
jurisprudență și comentarii)**

Universul Juridic
București
-2010-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2010, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA
AUTORULUI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE
INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DIMA, TRAIAN**

**Aspecte legislative, teoretice și de practică judiciară comentată,
privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de
droguri în România / Traian Dima, Alina Gabriela Păun. - București :
Universul Juridic, 2010**

Bibliogr.

ISBN 978-973-127-226-9

I. Păun, Alina-Gabriela

343.575(498)(094)

REDAȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.665**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0733.673.555**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

PREFAȚĂ

Prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri constituie preocupări majore ale societății contemporane.

Amplificarea și diversificarea fenomenului infracțional în această materie au determinat reacții multiple, atât în plan național, cât și internațional.

Au fost create organisme specializate, au fost elaborate și puse în aplicare strategii complexe și planuri de acțiune, s-au produs frecvente mutații legislative, au fost efectuate studii de specialitate, perfecționări profesionale ș.a., toate având ca țintă comună acest dușman redutabil: DROGUL.

Oricât de avansată ar fi legislația antidrog, nu trebuie ignorat faptul că legea nu se susține prin ea însăși, ci trebuie însoțită de un complex de elemente care să-i asigure viabilitatea și eficiența. Prin urmare, ea nu poate fi ordinul arbitrar al unei voințe necondiționate, ci este expresia necesităților practice și rezultatul experienței. Iată de ce este esențial rolul celui care interpretează și aplică legea, întrucât „născut din jurisprudență, dreptul trăiește prin jurisprudență”. În alți termeni, o lege are atâta valoare, produce atâta efect bun câtă valoare are omul chemat să o aplice.

Deosebit de semnificativă este aprecierea regretatului profesor Vintilă Dongoroz, potrivit căreia: „Alături de operele de doctrină, care servesc de îndrumătoare tălmăcirii legilor, lucrările cu caracter pur practic, oglindind mersul jurisprudenței, sunt chemate să vegheze ca ori de câte ori nu se face un pas înainte să nu se facă unul înapoi”.

Într-o comunitate care a alunecat spre o veritabilă anarhie morală, rolul instanțelor penale române este din ce în ce mai încărcat cu infracțiuni de trafic de droguri.

Pentru a controla fenomenul, condiția prealabilă nodală este să-i deslușești resorturile intime, iar mai apoi să ai o reacție promptă și adecvată.

În acest context, prezenta lucrare constituie indubitabil o contribuție însemnată, care înavuțește patrimoniul publicisticii juridice de specialitate.

Scrisă metodic, după un efort de documentare considerabil, care vizează studierea legislației interne și internaționale, a doctrinei și jurisprudenței, lucrarea este în sine o pledoarie concludentă pentru normalitate, pentru protejuria individului de sine într-o lume în care zăgazarile morale au fost spulberate, în tranziția care tinde să se permanentizeze și în care răul se confundă cu binele, viciul cu virtutea, iar boala trece drept model de sănătate.

Subiectul este tratat cu pasiune și înaltă competență, fără a fi omise accentele critice privitoare, spre pildă, la carențele normative, instabilitatea legislativă ori formula (pe alocuri) obscură a legii. Nu este „iertată” nici jurisprudența, unde sunt semnalate unele soluții discutabile sub aspectul fundamentării în drept ori un curent de blândețe nejustificat în reprimarea fenomenului infracțional. Sub acest aspect, nevoia de specializare este evidentă.

După prezentarea strategiei Uniunii Europene și a strategiei naționale în lupta cu acest flagel, autorii aduc o serie de lămuriri terminologice deosebit de utile, pronunțându-se expres și categoric pentru înțelegerea și aplicarea adecvată realităților sociale a reglementărilor existente și, în același timp, pentru îmbunătățirea cadrului legislativ în acord cu reglementările internaționale.

Suntem în prezența unei lucrări *sui generis*, de o incontestabilă valoare științifică, în care abordarea teoretică este îmbinată, în chip fericit, cu cea practică, inclusiv din punct de vedere al constituționalității reglementărilor.

Lucrarea învederează îndeosebi un spirit practic, putând fi consultată, cu mare folos, atât de teoreticienii, cât și de practicienii dreptului.

Judecător dr. DAN LUPAȘCU

CUVÂNT ÎNAINTE

În această lucrare am dorit să prezentăm cititorului avizat o paletă cât mai largă și mai densă a practicii judiciare a instanțelor penale românești, în aplicarea normelor legale privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri. În demersul nostru, am căutat să abordăm în mod echitabil problematica complexă și contradictorie a drogurilor într-o societate ca a noastră, în contextul mai larg al Convențiilor internaționale, Strategiei Uniunii Europene și naționale în domeniul prevenirii și combaterii cererii și ofertei de droguri, ca elemente determinante în înțelegerea economiei subterane a pieței ilicite a drogurilor, cât și a obligațiilor instituțiilor abilitate ale statului în lupta împotriva acestui fenomen.

În mod corespunzător, nu am rămas datori, în comentariile noastre, nici în sublinierea cadrului deficitar al legislației represive în vigoare în țara noastră, exprimându-ne unele puncte de vedere și făcând propuneri *de lege ferenda* pentru îmbunătățirea acesteia.

Lucrarea nu își propune să facă vreo critică la adresa instanțelor judecătorești în aplicarea legislației penale în domeniul drogurilor, deoarece un astfel de demers nu cade în competența noastră. Dimpotrivă, în mod creativ în domeniul aplicării legii penale în materie de droguri de către instanțele noastre, am încercat să ne aducem un modest aport în plan juridic pentru înțelegerea mai bine și mai nuanțată a unor instituții de drept penal aplicabile în această materie.

Prin exprimarea unor opinii personale cu privire la corectitudinea unor soluții și lămurirea unor aspecte legislative, prin definițiile date de convențiile internaționale în materia drogurilor, cât și sublinierea obligațiilor puse în fața statelor de organisme internaționale competente, dar și referirile noastre la unele aspecte din legislația și practica judiciară a unor instanțe din țări membre ale Uniunii Europene, am căutat să prezentăm o imagine cât mai exactă a practicii noastre judiciare puse în discuție, care să prezinte un interes evident pentru practicienii dreptului penal. Toate aceste considerente pe care le-am expus în lucrare, le apreciem ca un aport adus de noi în studiul problematicii practicii judiciare în materia prevenirii și combaterii traficului și consumului ilicit de droguri în România.

În comentariile noastre și în luările de poziție pe marginea spețelor prezentate, am ținut seama de problematica complexă pe care o ridică drogul ilicit și consumatorul său în literatura juridică de profil existentă în țările membre ale Uniunii Europene, cât și de dorința ca, din fiecare speță comentată, să tragem învățămintele corespunzătoare atât în plan teoretic, cât și sub aspectul practicii judiciare.

În abordările noastre, am pornit de la faptul cunoscut că utilizarea drogurilor (alcool, tutun, cafea, opiacee etc.) a fost semnalată în toate societățile umane. Experiența multimilenară a utilizării drogurilor de către om, prin consecințele nefaste de natură medicală, dar și socială pe care le are asupra acestuia, ne arată că, la urma urmei, drogul, fie licit fie ilicit, constituie un dușman periculos al societății moderne și, de aceea, orice societate aflată într-un război cu acesta, nu-l poate câștiga. Așa se explică faptul că, invizibil, dar puternic, drogul și consumatorul său rămân astăzi, pretutindeni în lume, în mod incontestabil, un factor de risc major în escaladarea criminalității.

După cum se cunoaște, în lume, din punct de vedere juridic, se disting două mari categorii de droguri și anume, „licite” și „ilicite”. Această clasificare juridică din punctul de vedere al membrilor societății semnifică droguri acceptate pentru consum (cele licite, alcool, tutun, cafea) și droguri neacceptate pentru consum (ilicite, cum sunt opiaceele și substanțele psihotrope). Această realitate juridică mondială care ne arată că membrii societății trăiesc între droguri neacceptate, cât și acceptate pentru consum și tot atât de periculoase ca cele neacceptate la consum, dar care creează o serie de probleme la nivelul societății (toxicomaniile de diferite tipuri), face ca oamenii să privească în mod diferit cele două categorii de consumatori, iar în rândul specialiștilor să se creeze curente de opinie diferite în ce privește maniera intervenției statului în reglementarea celor două categorii de droguri.

În societatea noastră românească, marcată din ce în ce mai mult de problemele securității cotidiene și a grijii zilei de mâine, armata de dependenți care consumă droguri ilicite formează o categorie de indivizi față de care membrii comunității au o repulsie pronunțată direcționată spre excluderea acestora din societate, datorită viciului lor bolnăvicios. Este evident că, făcând o paralelă cu consumul de

droguri licite, atunci când treci prin fața unei biserici și observi un individ drogat cu alcool, care întinde mâna pentru a primi un bănuț, dar care într-un buzunar al hainei are și o sticlă cu alcool, iar în cealaltă mână neîntinsă, o țigară aprinsă, îți piere orice chef să mai ai vreo milă față de astfel de persoane și treci nepăsător mai departe.

Drogul ilicit este periculos pentru societate pentru că, fiind imprevizibil și greu de controlat de către autorități, amenință sub aspectul consumului colectivitatea neconsumatoare, în special segmentul tânăr al populației, prin iuțeala cu care se răspândește viciul lui, cu tot cortegiul de consecințe negative de ordin medical și social care îl însoțesc. În același timp, consumul de droguri ilicite deteriorează și respectul față de valorile morale strămoșești comune, existente într-o societate umană. Iată de ce drogatul, în conștiința majorității membrilor societății, ca urmare a decăderii în practica consumului ilicit, reprezintă întotdeauna un actor care alimentează insecuritatea socială, prezentând un pericol potențial pentru ceilalți membri ai societății, motiv pentru care este blamat și repudiat de aceștia.

Logodit cu drogul ilicit, dependentul se autodistruge deoarece, după consumul unei astfel de substanțe, acesta își creează iluzia unei „independențe” ce duce în final la refuzul acestuia de a se supune legii prohibitive, reprezentând astfel prototipul unui individ nesocial într-o societate.

În toată istoria drogurilor din societățile moderne de pretutindeni, studiul nostru ne indică faptul că a existat întotdeauna o preocupare permanentă a autorităților pentru găsirea unor mijloace orientate spre prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri interzise. Însăși istoria legislației antidrog din România, începând cu elaborarea Legii nr. 58/1928 pentru combaterea abuzului cu stupefiante și până în prezent, certifică fără ambiguități că, în această materie, politica penală și limbajul penal au constituit instrumente ce au fost folosite pentru gestionarea acestei probleme.

Într-o lume ca cea de azi, ne bună, în continuă mișcare și transformare, care se îndepărtează vijelios, din ce în ce mai mult, de valorile morale tradiționale ale societății românești, consumul de droguri licite sau ilicite a devenit, din păcate, reper al mondenității și de aceea nu ne mai miră că, în prezent, se discută în unele țări din Uniunea Europeană de „consumul recreativ de droguri”, care în opinia

unora nu este nicidecum periculos. În acest context, ne exprimăm satisfacția că în ultima perioadă de timp (vezi Legea nr. 522/2004) în România problema consumului de droguri ilicite a fost percepută mai nou de către legiuitorul nostru ca o problemă socială, dar și de sănătate mentală, ea fiind circumscrisă într-o zonă protejată în mod tradițional prin normele dreptului penal, dar și prin cele de natură medicală.

Rezultă că, în prezent, în țara noastră, aria problematicii drogurilor este străjuită de un compromis între politica penală și cea medicală, în cadrul căruia penalul interzice operațiunile ilicite cu droguri supuse controlului național, în timp ce medicalul oferă cadrul unui consum terapeutic integrat, pentru tratamentul consumatorilor și consumatorilor dependenți de droguri ilicite.

În opinia noastră, în cadrul activității de perfecționare a legislației drogurilor ilicite, ar trebui să se reflecte și modelarea atitudinii de marginalizare de către membrii colectivității a consumatorilor de substanțe supuse controlului național, spre binele tuturor. De aceea, considerăm că, prin modificările ulterioare ale legislației, argumentarea prohibitivă a consumului de droguri sau strategia de reducere a riscurilor acestora, dar și interferența câmpului penal în domeniul consumului de droguri ilicite, ar trebui deplasată în viitor, mai mult către câmpul medical, căci numai așa s-ar putea schimba și mentalitatea de excludere din societate a consumatorilor și consumatorilor dependenți, pe motiv că drogul ilicit reprezintă o forță cu care nu se poate ajunge la nici un compromis.

Dacă drogurile ilicite creează dependenții, iar aceștia amenință prin conduita lor neconformă nu numai legile prohibitive, ci și concepția destinatarilor legilor de necesitatea respectării ordinii sociale, se impune, fără îndoială, o reacție calculată a societății față de fenomenul traficului și consumului ilicit de astfel de substanțe supuse controlului național.

Deoarece politica penală în materie de droguri ilicite trebuie să fie în mod necesar corelată cu criminalitatea pe care o generează, în prezent, s-ar impune abordarea unor noi discuții între specialiști, factori de decizie și societatea civilă în vederea identificării unor noi soluții pentru combaterea cererii și ofertei de droguri în România.

Credem că, în războiul împotriva drogurilor ilicite, nimeni nu are de câștigat, toți fiind deopotrivă perdanți. Dacă consumatorii își pierd

sănătatea, familia, cariera și în general viitorul, statul pierde sume de bani uriașe în lupta antidrog fie preventivă, fie represivă, sume ce ar putea fi direcționate mai cu folos, în alte sectoare ale societății.

Ceea ce încercăm noi prin această lucrare este să sensibilizăm societatea în toate structurile sale, cu pericolul care ne paște în proliferarea și mai accentuată în viitor a traficului și consumului ilicit de droguri în România cu toate efectele negative ale acestuia, dar și a impactului ce va fi resimțit treptat în sfera criminalității.

Dacă prin elaborarea prezentului studiu am reușit sau nu să trezim interesul și aprecierile pozitive ale celor implicați în modernizarea și aplicarea legislației în domeniul drogurilor ilicite, numai timpul ne-o va spune, după ce cititorul de bună credință își va exprima, într-un fel sau altul, prin intermediul editurii, propria părere (de exemplu prin scrisori) după o lectură serioasă și temeinică a acestei lucrări.

Până atunci, noi, autorii, urăm un bun venit acestei lucrări în peisajul literaturii noastre de specialitate, lucrare care dorim să devină, cel puțin momentan, un studiu juridic de referință în aplicarea legislației penale în domeniul drogurilor ilicite.

AUTORII

ABREVIERI

art.	- articol
alin.	- alineat
alin. fin.	- alineat final
C.A.	- Curtea de Apel
C.D.	- Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem
C.p.	- Cod penal
C.p.p.	- Cod procedură penală
C.S.J.	- Curtea Supremă de Justiție
Î.C.C.J.	- Înalta Curte de Casație și Justiție
ed.	- ediția
Ed.	- editura
H.G.	- Hotărârea Guvernului României
M. Of.	- Monitorul Oficial al României
p.	- pagina
R.D.P.	- Revista de Drept Penal
R.R.D.	- Revista Română de Drept
S.C.J.	- Revista Studii și Cercetări Juridice
T.S.	- Tribunalul Suprem
T.M.B.	- Tribunalul Municipiului București
vol.	- volumul

Capitolul I

INTRODUCERE ÎN STUDIUL PRACTICII JUDICIARE REFERITOARE LA TRAFICUL ȘI CONSUMUL ILICIT DE DROGURI (PREVENIREA)

Secțiunea I

Strategia Uniunii Europene în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri în perioada 2005-2012

Pentru a înțelege mai bine strategia României în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, la care un aport deosebit îl aduc Ministerul Public și Ministerul Justiției, vom prezenta, în prima secțiune a capitolului I, strategia Uniunii Europene în acest domeniu, fiind știut că strategia națională își are izvorul în strategia europeană care abordează fenomenul la nivel global.

§ 1. Fundamentarea strategiei Uniunii Europene în problema drogurilor

Strategia Uniunii Europene în problema prevenirii și combaterii traficului și consumului ilicit de droguri se fundamentează pe:

a) principiile de bază ale legislației Uniunii Europene; în acest sens, măsurile cuprinse în **Strategia europeană pe droguri** și în cele două **Planuri de acțiune pe anii 2005-2008 și 2009-2012** respectă valorile fundamentale ale Uniunii, cum sunt: respectul pentru demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea, solidaritatea, statul de drept și respectarea drepturilor omului;

b) prevederile convențiilor internaționale în materia drogurilor și Recomandarea Adunării Generale a O.N.U. din anul 1998, care în politica drogurilor a statelor pune accentul pe abordarea integrală și echilibrată a reducerii cererii și ofertei de droguri ca elemente ce se susțin reciproc;

c) cadrul legal actual al tratatelor Uniunii Europene și Comisiei Europene cu respectarea competenței Uniunii, Comunității și ale statelor membre;

d) faptul că, deși problema drogurilor este o chestiune națională a fiecărui stat membru, ea reprezintă o problemă globală pentru toate statele Uniunii, motiv pentru care trebuie abordată într-un context transnațional;

În contextul abordării transnaționale a chestiunii drogurilor, în domeniul sănătății, Comunitatea completează acțiunile statelor membre de reducere a riscurilor de sănătate asociate consumului de droguri prin **acțiuni de informare și prevenire**.

În controlul comerțului cu precursori folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor, Comunitatea oferă un cadru juridic corespunzător. De asemenea, legislația Comunității prevede o serie de măsuri pentru prevenirea spălării banilor murdari proveniți din traficul ilicit de droguri. Reglementările din tratatele Uniunii referitoare la cooperarea între poliție, vamă și autoritățile judiciare constituie un element esențial în prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri în hotarele Comunităților.

Sub acest aspect **Decizia-cadru pentru combaterea traficului ilicit cu droguri** a reprezentat un pas major în stabilirea prevederilor minime ale elementelor componente ale infracțiunilor și pedepselor aplicabile în cazul traficului ilicit de droguri.

e) relațiile externe ale Uniunii cu alte organe internaționale cu vocație în materia drogurilor cu care inițiază diferite planuri de acțiune sau dialoguri pe această temă.

§ 2. Scopul strategiei Uniunii Europene în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri

Scopul declarat al strategiei Uniunii Europene este protejarea și îmbunătățirea nivelului de bunăstare al societății și al individului, protejarea sănătății publice, asigurarea unui nivel ridicat de securitate pentru cetățeni și abordarea de o manieră echilibrată și integrată a problemei drogurilor.

În același timp, prin strategia Uniunii Europene în domeniul drogurilor, se urmărește a se adăuga forță strategiilor naționale ale

statelor membre, concomitent cu respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității, stabilite prin tratatele existente.

Din întreaga strategie a Uniunii Europene în domeniul drogurilor se desprinde ideea că statele membre trebuie să ia în considerare impactul strategiilor lor naționale asupra altor state membre, cât și modul în care diferitele strategii naționale ale statelor membre se pot sprijini reciproc și contribuțiile pe care aceste strategii le pot aduce în vederea îndeplinirii obiectivelor din Strategia Uniunii Europene.

Prin **Planurile de acțiune** ale Strategiei europene pe droguri s-a avut în vedere sprijinirea inițiativelor locale, regionale, naționale și transnaționale pentru folosirea cât mai eficientă a resurselor și potențialului disponibil. Totodată au fost luate în considerare și constrângerile bugetare și organizaționale ale statelor membre și instituțiilor Uniunii Europene.

§ 3. Premise ale elaborării Planurilor de acțiune pe anii 2004-2008 și 2009-2012 ale Strategiei europene antidrog

În elaborarea Strategiei europene antidrog s-a avut în vedere faptul că problematica drogurilor poate fi abordată din diverse perspective, cum ar fi de la cele politice la cele de sănătate, de cercetare științifică, de practica de zi cu zi în domeniu și până la cooperarea operațională împotriva traficului de droguri. De asemenea, nu în ultimul rând, s-a avut în vedere cadrul legislativ existent al Uniunii Europene și al țărilor membre, cât și politicile prin care problema drogurilor să fie abordată într-o manieră coerentă și realistă.

Un prim element de care s-a ținut seama în abordarea strategiei europene antidrog a fost *situația actuală a drogurilor în Uniune*.

Această situație rezultă din rapoartele întocmite de Centrul European de Monitorizare a Drogurilor și Dependenței de Droguri (în continuare EMCDDA), ca organism de specialitate al Uniunii Europene și rapoartele Europolului. Concret, la momentul analizei, s-a constatat că nu există date care să sugereze o scădere semnificativă a consumului de droguri în Uniune, în schimb numărul de decese asociate consumului de droguri s-a stabilizat și chiar a început să

scadă. A sporit numărul de state membre ale Uniunii Europene care au adoptat prevederi legale privind tratamentul medical adecvat consumatorilor și consumatorilor dependenți de droguri cum este și cazul României, iar serviciile medicale puse în slujba acestora s-au diversificat.

Referitor la reducerea traficului de droguri în Uniune, s-a concluzionat că, în ciuda eforturilor notabile și adeseori încununate cu succes atât la nivel național, cât și la nivelul Uniunii Europene, traficul ilicit de droguri a rămas unul din cele mai profitabile tipuri de comerț pentru grupările de criminalitate organizată din cadrul Uniunii Europene.

La elaborarea noii strategii s-a ținut seama și de rezultatele evaluării finale a **Planului de acțiune antidrog european** pe perioada 2000-2004. Analiza modului cum a fost îndeplinit acest plan a arătat că s-au realizat progrese ale actualei strategii europene antidrog. Cu toate acestea, nu s-a constatat că s-ar înregistra o reducere semnificativă în prevalența consumului de droguri sau că disponibilitatea consumului s-ar fi redus substanțial.

Rezultatele evaluării Strategiei Uniunii Europene pe droguri și a Planului de acțiune pe 2000-2004 indică faptul că trebuie aduse îmbunătățiri planurilor pe 2005-2008 și 2009-2012, în sensul că:

a) trebuie stabilite obiective și priorități clare și precise care să poată fi transpuse în indicatori operaționali și în acțiuni ale viitoarelor planuri de acțiune, cu responsabilități și termeni limită clar definiți;

b) înregistrarea unui progres constant în ceea ce privește disponibilitatea și capacitatea de comparare a informației referitoare la monitorizarea situației drogurilor;

c) programul multianual al Uniunii de consolidare a zonei de libertate, securitate și justiție ar trebui să reflecte obiectivele noii strategii pe droguri și ale noilor planuri de acțiune;

d) Grupul Orizontal pe Droguri (HDG) al Uniunii Europene ar trebui să se concentreze pe avansarea și monitorizarea implementării acțiunilor stabilite în viitoarele planuri de acțiune, precum și coordonarea activității altor grupuri de lucru pe droguri ale Consiliului.

§ 4. Strategia Uniunii Europene în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri până în anul 2012

4.1. Scopurile strategiei

Elaborarea întregii Strategii europene antidrog și a Planurilor de acțiune până în anul 2012 are drept țintă realizarea următoarelor scopuri:

a) asigurarea unui înalt nivel de protecție a sănătății și bunăstării membrilor statelor Uniunii Europene;

b) completarea acțiunilor statelor membre de prevenire și reducere a consumului de droguri, a dependenței și a riscurilor la adresa sănătății individului și societății, asociate consumului de droguri;

c) asigurarea unui nivel ridicat de securitate pentru populație, prin acțiuni îndreptate împotriva producerii de droguri, traficului transfrontalier ilicit de droguri și prevenirea deturnării precursorilor folosiți la fabricarea drogurilor din circuitul legal în cel ilicit;

d) intensificarea acțiunilor de prevenire a criminalității asociate drogurilor printr-o cooperare mai eficientă între statele membre ale Uniunii Europene pe baza unei abordări unitare a problemicii drogurilor.

În atingerea acestor scopuri, Uniunea Europeană conștientizează importanța implicării sale în problematica mondială a drogurilor, atât în calitate de consumator de stupefiante și de substanțe psihotrope ce provin din țări terțe, dar și în calitate de producător și exportator de droguri sintetice, fiind hotărâtă să se implice în rezolvarea acestei probleme.

4.2. Strategia antidrog a Uniunii Europene pentru perioada 2005-2012

Strategia Uniunii Europene în prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit se bazează în perioada 2005-2012 pe luarea tuturor măsurilor pentru *reducerea echilibrată a cererii și ofertei de droguri* în țările membre.

Abordarea echilibrată a reducerii cererii și ofertei de droguri la nivelul Uniunii și în țările membre presupune implementarea unor metode integrate în acest scop la nivelul Uniunii, o cooperare susținută

între țări și o coordonare eficientă a planurilor de acțiune din partea oficialităților naționale. De asemenea, abordarea echilibrată a reducerii cererii și ofertei de droguri presupune și consultarea societății civile, a comunităților locale, a oamenilor de știință și a instituțiilor științifice, a profesioniștilor în domeniu și a reprezentanților ONG-urilor.

Această Strategie pe droguri a Uniunii Europene pentru perioada 2005-2012 se poate realiza prin folosirea mai intensă a instrumentelor deja existente în lupta antidrog la nivelul fiecărei țări membre, dar și prin crearea unor instrumente noi, pentru a se putea face față noilor provocări privind traficul și consumul ilicit de droguri pe perioada implementării planurilor de acțiune.

Strategia propusă de Uniunea Europeană pentru 2005-2012 permite o reducere a cererii și ofertei de droguri și printr-o abordare tematică sau regională a acestei chestiuni. În acest sens, statele membre care se confruntă, spre exemplu, cu o problemă comună în prevenirea și combaterea traficului ilicit de droguri au libertatea de a proceda la o cooperare operațională intensă, pentru a o rezolva într-un mod real și eficient. Alte state membre care, spre exemplu, nu se confruntă cu o asemenea problemă pot decide liber dacă să participe la o astfel de cooperare operațională.

Despre o astfel de abordare tematică sau regională statele vor informa Grupul Orizontal de Droguri ce funcționează în cadrul Uniunii Europene, care la rândul său va informa Consiliul.

Așa cum am mai menționat, implementarea strategiei Uniunii Europene în problema drogurilor se realizează prin intermediul a două Planuri de acțiune (2005-2008 și 2009-2012) în care sunt descrise *ariile specifice de intervenție și acțiunile* ce vor fi întreprinse de Uniunea Europeană.

Ariile specifice de intervenție și acțiunile ce s-au prevăzut, spre exemplu în Planul de acțiune pe 2005-2008, au fost aprobate de Consiliu după ce au fost propuse de Comisia Europeană. La rândul său, Comisia discută în prealabil propunerile sale prin consultări cu EMCDDA și EUROPOL. Tot Comisia este aceea care a elaborat rapoartele anuale privind modul în care s-au realizat acțiunile prevăzute în Planul de Acțiune 2005-2008 și le-a înaintat Consiliului.

În anul 2008, s-a analizat impactul Planului de acțiune pe perioada 2005-2008 asupra reducerii cererii și ofertei de droguri la nivelul Uniunii și s-a propus cel de-al doilea Plan de acțiune 2009-2012, pentru a fi examinat de Parlamentul European și pentru a fi aprobat de

către Consiliu. Se preconizează că, între anii 2009-2012, Comisia va continua să elaboreze rapoartele anuale de progres, urmând ca în anul 2012 să se facă o evaluare generală a Strategiei Uniunii Europene pe droguri și a Planurilor de acțiune, evaluare ce va fi înaintată Consiliului și Parlamentului European.

4.2.1. Selectarea acțiunilor ce sunt cuprinse în Planurile de acțiune (2005-2008 și 2009-2012)

Acțiunile ce sunt deja cuprinse în Planul de acțiune 2005-2008 și cele ce vor fi prevăzute în Planul de acțiune 2009-2012 sunt selectate ținându-se seama de situația operativă privind drogurile în fiecare din cele 25 de state membre ale Uniunii și diferențele ce există între ele în acest domeniu.

Pentru includerea acțiunilor propuse în planurile de acțiune, Comisia Europeană ține seama de următoarele criterii:

a) acțiunile propuse la nivelul Uniunii Europene trebuie să promoveze idei clare și să urmărească rezultate măsurabile și realiste. Rezultatele trebuie să fie specificate în avans.

b) acțiunile propuse trebuie să contribuie în mod direct la realizarea cel puțin a unui obiectiv sau a unei priorități stabilite prin strategia Uniunii Europene;

c) intervențiile ce urmează a fi făcute pentru realizarea acțiunilor propuse trebuie să țină seama de ecuația cost-eficiență;

d) să existe un număr limitat de intervenții pentru fiecare domeniu de acțiune.

În selectarea acțiunilor ce urmează a fi introduse în planurile de acțiune Comisia se orientează ținând seama de anumite priorități. Sub acest aspect, ea selectează acele acțiuni sau inițiative ce vizează reducerea cererii și ofertei de droguri, acordând întâietate cercetărilor în acest domeniu, dar și bunelor practici ce s-au conturat în acest domeniu.

4.2.2. Coordonarea strategiei Uniunii Europene

Coordonarea strategiei Uniunii Europene în problematica drogurilor reprezintă o chestiune extrem de importantă și chiar cheia succesului. Această coordonare a devenit și mai dificilă în condițiile în

care 10 noi țări au devenit membre ale Uniunii Europene între care și România.

La nivelul Uniunii Europene, în prezent, coordonarea politicilor privind drogurile și deci a strategiei se face prin intermediul Grupului Orizontal pe Droguri (H.D.G.).

Atribuțiile Grupului Orizontal pe Droguri. O primă atribuție și cea mai importantă a grupului este aceea de a elabora o politică pe droguri foarte clară și coerentă pentru a fi adoptată de Consiliu. O a doua atribuție a grupului este aceea de a urmări modul în care politica adoptată este implementată de Consiliu la nivelul Uniunii Europene. În acest scop, grupul urmărește, prin intermediul mecanismului strategiei și al planurilor de acțiune elaborate în baza politicilor sale, modul în care acțiunile inițiate la nivelul Uniunii împotriva traficului și consumului ilicit de droguri sunt coordonate în mod corespunzător și eficient și dacă se află în deplină corelație cu acțiunile aprobate la nivelul statelor membre.

În exercitarea atribuțiilor sale, H.D.G. trebuie:

a) să monitorizeze și, dacă este necesar, să urmărească activitățile desfășurate în toate celelalte organisme ale Uniunii Europene care sunt relevante în aplicarea strategiei pe droguri și dacă se achită de sarcini;

b) să evite suprapunerea dintre sarcinile sale și ale altor organisme cu atribuții pe droguri și să intervină atunci când constată astfel de situații;

c) să semnaleze Consiliului orice lacune constatate în aplicarea politicilor în materie de droguri în cadrul Uniunii;

d) să sugereze, atunci când consideră necesar, lansarea unor inițiative.

Pentru a-și putea îndeplini sarcinile ce-i revin, H.D.G. este informat în permanență despre evoluția problemei drogurilor în statele membre ale Uniunii Europene, dar și a altor activități conexe drogurilor.

Informațiile le primește de la alte grupuri importante ce funcționează pe lângă Consiliu, cum sunt: Grupurile de cooperare poliție/vamă, Grupul Multidisciplinar pe Crimă Organizată, Grupul de lucru pe Sănătate, Grupul de lucru pe probleme economice sau Grupurile de Lucru comune pentru politică externă și securitate. La rândul lor, toate aceste grupuri sunt implicate și ele în implementarea strategiei și a planurilor de acțiune.

O latură importantă a coordonării strategiei Uniunii Europene o reprezintă relațiile externe ale Uniunii, adică cooperarea internațională. Se consideră că o coordonare mai eficientă trebuie să existe între Uniunea Europeană și partenerii săi internaționali și europeni. Sub acest aspect, H.D.G. are în permanență în atenție orice problemă de politică externă referitoare la droguri, fiind pregătit pentru schimbul de informații cu organisme internaționale. În același timp, H.D.G. stabilește pozițiile comune ale Uniunii Europene pe relațiile externe ale acesteia privind politica în domeniul drogurilor.

La îndeplinirea strategiei Uniunii Europene în domeniul drogurilor și a planurilor de acțiune își aduc aportul autoritățile naționale ale țărilor membre, responsabile cu coordonarea problemelor și politicilor pe droguri, care își au propriile lor programe și strategii izvorâte din strategia europeană.

Sub acest aspect, între H.D.G. și autoritățile naționale de resort trebuie să existe un permanent schimb de informații în problema drogurilor și a rezultatelor obținute. În acest scop, Președinția Consiliului asigură în principiu întâlniri de două ori pe an între H.D.G. și Coordonatorii Naționali pe Droguri¹, pentru a se schimba informații privind evoluțiile naționale în domeniu și pentru a se trece în revistă noi oportunități de colaborare.

4.3. Strategia Uniunii Europene în domeniul reducerii cererii de droguri

În domeniul reducerii cererii de droguri, Strategia Europeană pe Droguri 2005-2012 vizează obținerea următoarelor rezultate concrete de către fiecare țară membră a Uniunii:

a) reducerea măsurabilă a consumului de droguri, a dependenței și a riscurilor medicale și sociale ale acestuia;

Strategia Uniunii Europene cere ca această reducere, în fiecare țară, să se facă prin dezvoltarea și îmbunătățirea unui sistem integrat eficient, care să se bazeze pe rezultate științifice și care să includă măsuri concrete de prevenire a consumului, măsuri de intervenție rapidă, măsuri de tratament adecvate pentru toxicomani², măsuri

¹ Pentru România Coordonatorul este Agenția Națională Antidrog.

² În acest sens, prin H.G. nr. 1102 din 18 septembrie 2008, publicată în M. Of. nr. 678/1.10.2008, în România a fost aprobat „Programul Național de

pentru prevenirea riscurilor asociate consumului de droguri, măsuri de readaptare și reintegrare socială a dependenților de droguri.

b) măsurile de reducere a cererii de droguri trebuie să aibă în vedere toate consecințele sociale și medicale determinate de consumul de substanțe psihoactive ilegale, precum și polidependența asociată cu substanțe psihoactive legale, cum sunt alcoolul, tutunul și medicamentele.

Un astfel de sistem de reducere a cererii, în viziunea Uniunii Europene, implică din partea statelor membre în mod obligatoriu următoarele măsuri concrete bazate pe ultimele cuceriri ale științei:

- intervenții pentru a evita ca populația să consume droguri;
- intervenții pentru a se evita transformarea consumului experimental în consum regulat;
- asigurarea de programe de tratament;
- asigurarea de programe de reabilitare a consumatorilor și reintegrare socială;
- reducerea riscurilor medicale și sociale asociate consumului de droguri.

Toate aceste măsuri sunt complementare și de importanță egală, motiv pentru care Uniunea Europeană cere statelor membre ca acestea să fie o realitate într-o manieră integrată¹, pentru ca în final ele să contribuie la reducerea consumului de droguri și a dependenței și la reducerea consecințelor medicale și sociale asociate consumului.

În domeniul reducerii cererii de droguri, Uniunea Europeană consideră necesare următoarele priorități pentru statele Uniunii:

a) îmbunătățirea accesului populației la programe de prevenție și creșterea eficienței acestora (de la primele faze ale consumului până la reabilitarea pe termen lung a consumatorilor dependenți);

b) creșterea gradului de conștientizare a populației asupra riscurilor consumului de substanțe psihoactive și a consecințelor nocive ale acestora;

c) îmbunătățirea accesului tinerilor care consumă experimental substanțe psihoactive la programe precoce de intervenție;

asistență medicală, psihologică și socială a consumatorilor de droguri pe perioada 2009-2012”.

¹ Vezi programele aplicate dependenților de droguri în România introduse în Legea nr. 143/2000 prin Legea nr. 522/2004.